

Bankerna i Sverige

Publicerad maj 2020

Svenska
Bankföreningen
Swedish Bankers' Association

Innehåll

Den svenska finansmarknaden	4
Bankerna i Sverige	5
Bankernas funktion	6
Bankstrukturen	7
De stora bankkoncernerna	8
Övriga kreditmarknadsbolag	9
Hushållens lån	10
Hushållens sparande	11
Fondbolag	12
Betalningar	13
Tillsyn av de svenska bankerna	14
Lagar för bankverksamhet	15
Finansiell krishantering	16
Säkerställda obligationer	17
Bankerna i samhället	18

Den svenska finansmarknaden

Finanssektorns samhällsfunktion

Det finansiella systemets tre viktigaste funktioner är att omvandla sparande till finansiering, tillhandahålla effektiva betalningsmöjligheter samt erbjuda riskhantering. Ett effektivt och pålitligt finansiellt system är av grundläggande betydelse för att den svenska ekonomin ska både fungera och växa. Därigenom tryggas den ekonomiska välfärden. Det finansiella systemet utgörs av banker och andra kreditinstitut, försäkringsbolag, värdepappersföretag och övriga företag inom den finansiella sektorn. Den finansiella sektorn kanaliserar sparande från hushåll och företag till investeringar och konsumtion, som till exempel hushållens behov av att jämna ut konsumtion över livets olika faser och företagens behov av att finansiera investeringar.

De finansiella företagen bidrar till tillväxten och sysselsättningen i Sverige. År 2019 svarade de för 3,8 procent av landets BNP och sysselsatte över 95 000 personer, vilket motsvarar ungefär två procent av arbetskraften. Det kan jämföras med tillverkningsindustrin som sysselsatte 11 procent av arbetskraften och informations- och kommunikationssektorn 4 procent. Bankerna är också betydelsefulla skattebetalare: de sju största bankerna i Sverige stod för 10,5 procent av den totala bolagsskatten 2019.

Aktörer på finansmarknaden

Banker (bankaktiebolag, bankfilialer och sparbanker) utgör den största gruppen företag inom finanssektorn sett till balansomslutning. Bankernas balansomslutning uppgick 2019 till 9 700 miljarder kronor. Kreditmarknadsföretag kommer näst efter bankerna i storlek mätt i balansomslutning. Bland kreditmarknadsbolagen är de institut som finansierar bostäder – bostadsinstitut – den största gruppen.

Värdepappersbolagen bedriver främst handel med värdepapper för kunders räkning, kommissionshandel, men även för egen räkning. De fyller därmed en viktig roll för att skapa en effektiv värdepappersmarknad.

Utöver de ovan nämnda företagen finns en grupp företag som fyller en viktig funktion som placerare på de finansiella marknaderna; försäkringsbolag, fondbolag och pensionsfonder. Därtill finns det riskkapitalbolag och fintechbolag. Riskkapitalbolag är specialiserade på att förmedla riskvilligt kapital till företagare genom att gå in som delägare. Fintech är bolag som skapar finansiella tjänster med den senaste digitala tekniken.

Finansiella företag, december 2019, miljarder kronor

Balansomslutning	
Bankaktiebolag	7 309
Utländska bankfilialer	2 155
Sparbanker	236
Bostadsinstitut	3 896
Övriga kreditmarknadsföretag	1 119
Totalt	14 714

Källa: SCB

Stort omvandlingstryck

Finanssektorn är utsatt för ett starkt förändringstryck och många nya företag, både svenska och utländska, har etablerat sig på marknaden.

Omställningen till ett hållbart samhälle medför förändringar på många områden, bland annat omställning till en hållbar samhällsekonomi. Många banker är redan idag delaktiga i att på olika sätt bidra till denna omställning. Det innebär bland annat att man erbjuder hållbara produkter och att man kan finansiera sig på ett hållbart sätt. Bankerna måste även väga in risker med tillgångar som inte är hållbara.

Ny teknik har banat väg för etablering av nya banker och finansiella tjänsteföretag (fintech), och därmed ökat konkurrensen på bankmarknaden. De nya distributions-sätten av banktjänster har möjliggjort utvecklingen av nya tjänster samtidigt som befintliga tjänster har förändrats. Det har samtidigt inneburit att bankkontoren under en längre tid minskat i betydelse för kunderna när det gäller att utföra löpande banktjänster. Numera utförs dessa tjänster i stor utsträckning på datorer, mobiltelefoner och surfplattor. Andra sätt att utföra banktjänster, är till exempel Swish och e-faktura med flera.

Fondsparande och försäkringssparande har sedan många år tillbaka utvecklats till några av hushållens viktigaste sparformer. Runt 75 procent av befolkningen har en del av sitt privata sparande i fonder. Banksparande är dock hushållens främsta sparform.

Finanssektorn i Sverige står för 2 procent av arbetskraften, 3,8 procent av BNP och 10,5 procent av bolagsskatten.

Bankerna i Sverige

Banksektorn

Det fanns totalt 125 banker i Sverige i december 2019. De kan delas in i fyra huvudkategorier – bankaktiebolag, utländska banker, sparbanker och medlemsbanker.

Antalet bankaktiebolag och utländska filialer i Sverige har ökat från 62 stycken år 2009 till 78 år 2019. Ökningen beror framförallt på att det har blivit fler svenska bankaktiebolag till följd av att flera kreditmarknadsbolag har ombildats till bank och på att europeiska banker startat filialer i Sverige.

Bankaktiebolag

Bankaktiebolagen kan delas in i tre grupper. Den största utgörs av de tre stora svenska bankerna Swedbank, Handelsbanken och SEB. Dessa banker är viktiga aktörer på flertalet delmarknader.

En andra grupp är sparbanker som ombildats till bankaktiebolag, ofta med Swedbank som delägare.

Den tredje utgörs av övriga bankaktiebolag med skiftande verksamhetsinriktning och ägarstruktur. Av de övriga svenska bankaktiebolagen är flertalet etablerade från mitten av 90-talet och framåt. I början var dessa banker främst verksamma på privatkundsmarknaden och distribuerade sina tjänster främst genom telefon och internet, men även genom anknutna butikskedjor. Det har även tillkommit banker med bakgrund i värdepappershandel och de senaste åren flera banker med bakgrund i finansieringsverksamhet.

Över tiden har produktutbudet breddats för många av de nyetablerade bankerna och flera kan idag betraktas som fullsortimentbanker för privatkunder.

Utländska banker

De första utländska banketableringarna i Sverige skedde år 1986 då det blev tillåtet för utländska banker att starta dotterbolag i landet. Under några år – i samband med finanskrisen i början av 1990-talet – minskade antalet utländska banker i Sverige. När det 1990 blev tillåtet för utländska banker att även öppna filialkontor har antalet stigit igen.

I december 2019 fanns det 37 utländska banker i Sverige. Efter att Nordea flyttade sitt huvudkontor till Finland i oktober 2018, så är de den klart största utländska banken i Sverige. Danske Bank är den näst största. Nordea och Danske Bank har tjänster och produkter för alla typer av kunder. Flertalet andra utländska banker är inriktade mot företagsmarknaden och värdepappersmarknaden.

Sparbanker

Det finns ett stort antal fristående sparbanker i Sverige. Dessa är verksamma på regionala eller lokala marknader. Flertalet sparbanker har ett omfattande samarbete med Swedbank, som bland annat innebär ett tekniskt samarbete och ett gemensamt utbud av produkter och tjänster. Antalet sparbanker minskade under en rad år, främst genom att små sparbanker gick ihop.

Medlemsbanker

En medlemsbank är en ekonomisk förening som har som ändamål att bedriva bankverksamhet åt medlemmarna. Genom att betala in en medlemsinsats blir man medlem i banken och kan ta del av dess tjänster. I Sverige finns det två stycken små medlemsbanker.

Antal banker i Sverige

Typ av bank	2019 (dec)	2009 (dec)
Bankaktiebolag	41	32
– varav stora svenska banker	3	4
– varav ombildade sparbanker	14	13
– varav övriga svenska bankaktiebolag	24	15
Utländska banker	37	30
– varav dotterbolag	0	3
– varav filialer	37	27
Sparbanker	45	53
Medlemsbanker	2	2
Totalt	125	117

Källa: Finansinspektionen

Bankernas funktion

Omvandla sparande till investeringar

Bankernas kärnverksamhet är att ta emot inlåning från allmänheten och lämna krediter. På så sätt möjliggör bankerna att sparande omvandlas till investeringar.

I december 2019 uppgick bankernas inlåning från allmänheten, det vill säga i huvudsak hushåll och icke-finansiella företag, till 4 666 miljarder kronor. Den största delen av inlåningen, 44 procent, kommer från svenska hushåll. Svenska företag svarade för 25 procent av inlåningen och utländsk allmänhet för 19 procent.

Från 2008 omfattas all inlåning i banker och kreditmarknadsföretag av insättningsgarantin. Även så kallade inlåningsföretag får med viss begränsning ta emot inlåning från allmänheten, men denna omfattas inte av insättningsgarantin.

Utlåning till allmänheten i Sverige sker främst via banker och bostadsinstitut. Banker lämnar krediter med olika typer av säkerhet samt mindre lån utan säkerhet. Banker, liksom bostadsinstitut, lämnar även lån med säkerhet i bostäder och andra fastigheter. Utlåningen från banker uppgick i december 2019 till 4 581 miljarder kronor. Av den sammanlagda utlåningen till allmänheten går 31 procent till svenska företag och 29 procent till svenska hushåll. Därutöver utgör utlåning till utländsk allmänhet 32 procent av bankernas utlåning.

Bankernas räntesättning av såväl inlåning som utlåning är i hög grad beroende av de räntor som gäller på penningmarknaden. Andra faktorer som påverkar räntenivån är låntagarens kreditvärdighet, risken i åtagandet, bankens finansieringskostnad, konkurrensen mellan olika kreditinstitut och konkurrensen mellan olika spar- och låneformer. Bankernas genomsnittliga inlånings- och utlåningsräntor har visat en nedåtgående trend sedan början av 1990-talet.

Betalningsförmedling

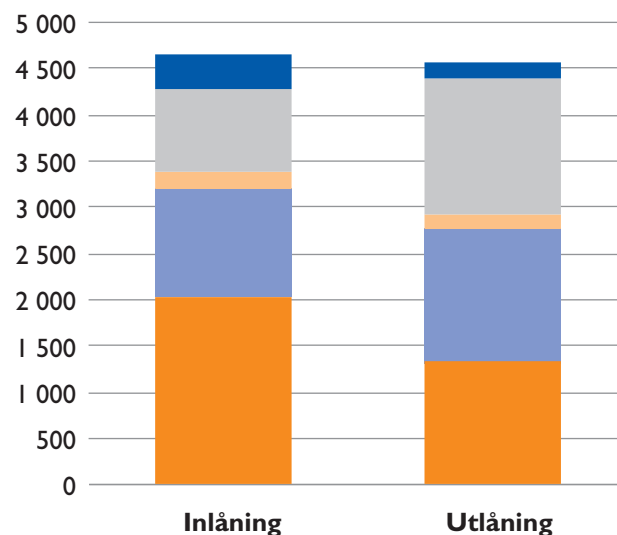
Vid sidan av in- och utlåning är betalningsförmedling en viktig uppgift för bankerna. Det svenska betalningssystemet, med bland annat det gemensamt ägda bankgirot, är tekniskt sett välutvecklat och utmärks av en hög effektivitet. De system som är uppbyggda för att utföra betalningar och överföringar, men även värdepapperstransaktioner, tillhör den finansiella infrastrukturen. Den finansiella infrastrukturen är en viktig del av Sveriges totala infrastruktur.

I projektet P27 arbetar svenska, danska och finska banker med att ta fram en ny integrerad nordisk betalinfrastruktur för betalningar i realtid inom och mellan de nordiska länderna. P27:s betalinfrastruktur kommer att vara integrerad med betalinfrastrukturen i eurozonen.

Riskspridning

En tredje viktig uppgift för bankerna är att erbjuda privatpersoner och företag möjlighet att minska, omfördela och sprida risker. Ett exempel är fondsparande där det skapas portföljer av värdepapper och där riskerna i de enskilda värdepapperna kan spridas inom fonden.

Bankernas inlåning från och utlåning till allmänheten, december 2019, miljarder kronor

Sektor	Inlåning (miljarder kronor)	Utlåning (miljarder kronor)
Övriga	401	196
Utländt	893	1 478
Offentlig sektor	172	136
Näringslivet	1 171	1 430
Hushåll	2 030	1 342

Källa: SCB

Bankstrukturen

Universalbanker

Banker som är representerade på större delen av den finansiella marknaden och kan erbjuda alla typer av finansiella tjänster, brukar kategoriseras som universalbanker. Bland dem märks främst de stora svenska bankerna – Swedbank, Handelsbanken och SEB, samt den numera finska banken Nordea. De har tillsammans en stark ställning totalt sett på den svenska bankmarknaden men deras marknadsandelarna varierar på olika delmarknader. På inlåningsmarknaden är marknadsandelen för de fyra stora bankerna 62 procent i december 2019.

Det finns många likheter mellan de stora bankerna men också olikheter. Det är exempelvis stor skillnad i typ av kunder och fokusområden. Därför är det i grunden fel att tala om de stora bankerna som en enhetlig grupp – dessa banker är konkurrenter med varandra och med alla andra banker på marknaden.

På den svenska marknaden har Handelsbanken och Swedbank flest kontor, 383 respektive 168. De flesta banktjänster utförs dock numera via dator och smarta mobiltelefoner. Det har medfört att kontoren numera i högre grad arbetar med rådgivning och information om bankernas produkter och tjänster.

Övriga banker och utländska banker

Sedan slutet av 90-talet har såväl de övriga bankaktiebolagen som utländska bankfilialer tagit marknadsandelar på svenska hushålls inlåning. Banker som Skandiabanken, Länsförsäkringar Bank och Ikanobanken etablerade sig som telefon- och internetbanker i mitten av 1990-talet och ICA Banken i början av 2000-talet. De är i huvudsak fortfarande inriktade på privatkundsmarknaden, men har gradvis utökat sitt tjänsteutbud och många av dem kan idag beskrivas som universalbanker.

En annan kategori av relativt nyttillkomna banker är sådana med bakgrund som värdepappersbolag och är främst inriktade på värdepappershandel och förvaltning, till exempel bankerna Avanza och Nordnet.

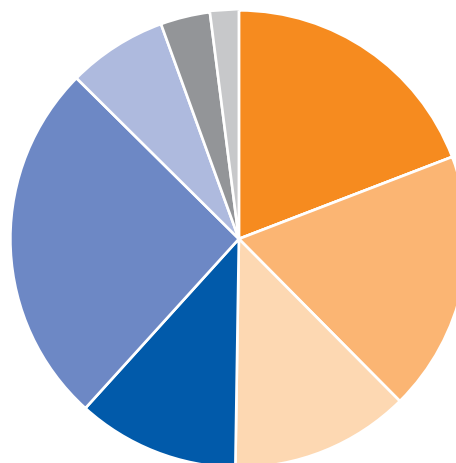
En annan kategori av nya banker har tidigare verkat som kreditmarknadsbolag, till exempel Volvofinans Bank och Marginalen Bank.

De utländska bankernas närvaro i Sverige har varit betydande under många år, bland annat genom Danske Bank med cirka 35 kontor. Från oktober 2018 har Nordea Bank flyttat huvudkontoret från Sverige till Finland och är därmed den största utländska banken i Sverige. Utländska banker kan inom vissa segment, till exempel investment banking, ha betydande marknadsandelar.

Sparbanker

De fristående sparbankerna och sparbanksaktiebolagen är verksamma på lokala eller regionala marknader. Sparbankerna och sparbanksaktiebolagen har en marknadsandel på drygt 10 procent av hushållsinlåningen i Sverige men kan på en lokal marknad vara väsentligt större. De fristående sparbankerna hade 134 kontor i slutet av 2019, vilket motsvarar knappt 10 procent av Sveriges 1 265 bankkontor.

Inlåning från svenska hushåll, december 2019

- Swedbank 19 %
- Handelsbanken 18 %
- Nordea filial 13 %
- SEB 12 %
- Övriga bankaktiebolag 26 %
- Fristående sparbanker 7 %
- Utländska bankfilialer (exkl. Nordea filial) 3 %
- Övriga institutioner 2 %

Källa: SCB

De stora bankkoncernerna

Bankkoncerner i Sverige

Från mitten av 1990-talet har de stora bankerna utvecklats till finansiella koncerner med betydande internationell verksamhet, speciellt inom Norden och Baltikum. Utvecklingen har bestått dels i att verksamheter som bolån, fondförvaltning och livförsäkring har fått allt större betydelse i koncernerna vid sidan av den traditionella bankverksamheten, dels i att koncernerna expanderat internationellt.

Svenska Handelsbanken har 383 kontor i Sverige. Från 1990-talet har banken också växt i Norden, såväl genom förvärv som genom etablering av filialkontor. Banken har också ett dotterbolag i Storbritannien och en filial i Nederländerna. Det helägda bostadsinstitutet Stads-hypotek tillhör en av de största aktörerna på den svenska bolånemarknaden. Handelsbanken har även betydande verksamhet inom fondförvaltning och finansbolagsverksamhet.

SEB är namnet på den finansiella koncern som bildats kring Skandinaviska Enskilda Banken. SEB har byggt upp en omfattande internationell verksamhet bland annat i Baltikum och Tyskland. I Sverige har SEB en stark ställning inom framför allt fondförvaltning och livförsäkring, men även inom bostadslån och finansbolagsverksamhet. SEB är också en stark aktör inom verksamheter som aktie- och valutahandel samt internationella betalningar.

Swedbank har ett kontorsnät i Sverige med 168 kontor. Därutöver har Swedbank ett nära samarbete med de fristående sparbankerna och de delägda bankerna inom sparbanksrörelsen. Swedbank har även en betydande verksamhet i Baltikum. I koncernen ingår Swedbank Robur, Sveriges största företag inom fondförvaltning, och Swedbank Hypotek som är ett av de största bostadsinstituten.

Nordea är sedan oktober 2018 en finsk bank, men med en betydande verksamhet i Sverige genom bland annat en bankfilial. Nordea är det största finansiella företaget i Norden och har cirka 30 000 anställda. I Nordea-gruppen ingår banker och bankfilialer som är bland de största på respektive marknad i Sverige, Finland, Danmark och Norge. Bankens svenska verksamhet omfattar, utöver bankfilialen, även ett av Sveriges största finansbolag samt stora verksamheter inom fondförvaltning och bolåneverksamhet.

Andra nordiska finanskoncerner

Andra stora finanskoncerner med stark ställning i Sverige är Danske Bank, Länsförsäkringar, SBAB och Skandia.

Danske Bank är Danmarks största bank och har bankverksamhet i alla nordiska länder.

Länsförsäkringar består av 23 stycken lokala försäkringsbolag i samverkan och äger gemensamt bland annat Länsförsäkringar Bank.

SBAB Bank är från början ett bolåneinstitut, men har från 2010 blivit bank och breddade verksamheten till bland annat inlåning.

Skandiabanken ägs av Skandiakoncernen som har verksamhet inom bland annat livförsäkringsområdet.

Fyra stora bankkoncerner i Sverige

	Antal anställda (2019)		Utlåning allmänheten (2019)	Balansomslutning (2019)
	Totalt	varav Sverige	Miljarder kronor	Miljarder kronor
Nordea ¹	29 300	6 712	3 375	5 802
Handelsbanken	12 548	7 394	2 293	3 070
SEB	15 691	8 013	1 838	2 857
Swedbank	16 433	8 595	1 652	2 408

Källa: Respektive banks årsredovisning

¹ Siffrorna för Nordea avser hela Nordeagruppen, där även bankens verksamhet i alla de nordiska länderna ingår.

Övriga kreditmarknadsbolag

Bland kreditmarknadsbolagen är bostadsinstituten den största gruppen. Övriga kreditmarknadsföretag utgörs av finansbolag samt företags- och kommunfinansierande institut.

Finansbolag

Finansbolagens verksamhet riktar sig i första hand till företag med tjänster och produkter som till exempel avbetalning, leasing och factoring med mera. Finansbolag vänder sig även till hushåll med produkter som kontokorts- och avbetalningskrediter med mera.

Genom avbetalningsköp kan ett företag fördela kostnaden för en stor investering. Leasing gör att ett företag kan investera utan att binda eget kapital. Med factoring kan kundfakturor förvandlas till likvida medel. Finansbolagen erbjuder även tjänster och produkter till hushåll, såsom kontokorts- och avbetalningskrediter med mera.

Det finns drygt 20 finansbolag i Sverige, med en sammanlagd utlåning och leasing som vid utgången av 2019 uppgick till 274 miljarder kronor. De största finansbolagen är bankägda men flertalet av bolagen ägs av icke-finansiella företag som vill erbjuda finansieringsmöjligheter för sina kunder.

Den huvudsakliga finansieringen för finansbolagen är lån från andra finansiella företag, framför allt banker. Några av de större finansbolagen ger även ut egna obligationer och certifikat på värdepappersmarknaden. Från juli 2004 är det möjligt för finansbolagen att finansiera sig genom inlåning.

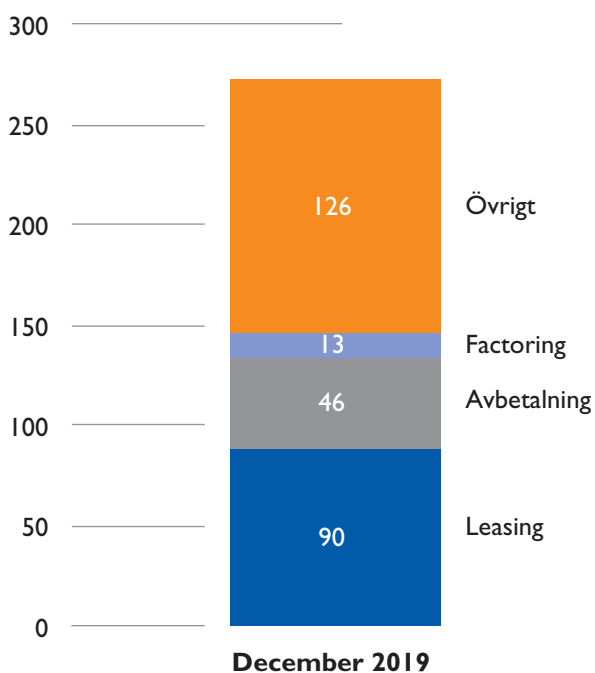
Finansbolagen utvecklades kraftigt under 1980-talet, delvis som en följd av att bankmarknaden var hårt reglerad. I slutet av 1980-talet fanns det nära 300 finansbolag men i samband med turbulensen på finansmarknaden under 1990-talets första hälft minskade antalet bolag snabbt. Antalet finansbolag har fortsatt att minska de senaste åren. Det beror bland annat på att flera bolag valt att verka som finansiellt institut istället för finansbolag på den svenska marknaden.

Företags- och kommunfinansierande företag

De företags- och kommunfinansierande företagen inriktar sin verksamhet på vissa delar av näringslivet eller på utlåning till kommuner. De finansierar sin verksamhet genom att ge ut obligationer, certifikat och reverser.

Störst är Kommuninvest som är en sammanslutning av ett antal kommuner och lämnar krediter till sina medlemmar. Näst störst är det statligt ägda Svensk Exportkredit (SEK), som är specialiserat på krediter till svenska exportföretag.

Finansbolagens utlåning och leasing, miljarder kronor

Källa: SCB

Hushållens lån

Hushållen lånar framförallt till att finansiera sitt boende. I december 2019 hade hushållen totalt lånat 4 190 miljarder kronor. Den totala utlåningen till hushåll med bostad som säkerhet uppgick till 3 445 miljarder kronor i december 2019.

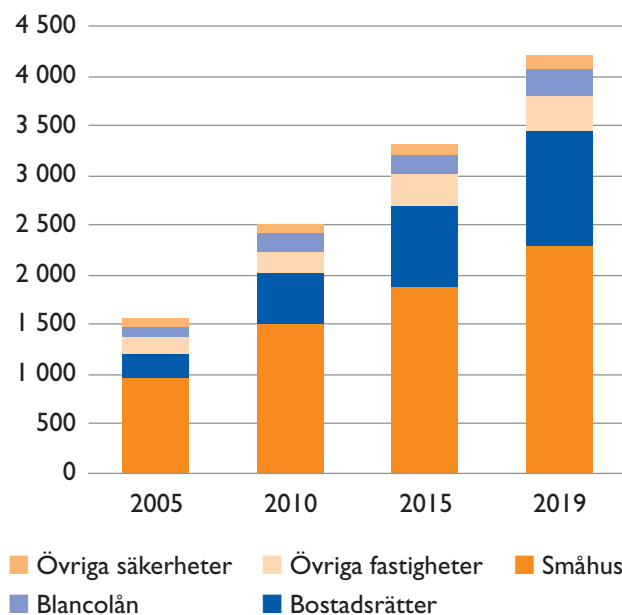
I Sverige äger 64 procent av hushållen sin bostad och av dessa hushåll har 81 procent ett bostadslån. Villor och bostadsrätter utgjorde säkerhet för 82 procent av hushållens lån i december 2019. Den relativt höga andelen hushåll med bostadslån visar på en mogen bolånemarknad. Andra länder med liknande andelar är Norge, Danmark och Nederländerna.

Hushållen lånar även med säkerhet i fastigheter som normalt inte används för eget boende, till exempel jordbruks- och skogsfastigheter samt flerbostadshus. Dessa lån utgör 8 procent av hushållens totala lån.

Hushållens lån utan säkerhet, blancolån, utgör 7 procent.

Övriga säkerheter, som till exempel värdepapper och olika typer av borgen, utgör säkerheter till 3 procent av hushållens lån.

Hushållsutlåning uppdelat på säkerhet, miljarder kronor

Källa: SCB

Hushållens långivare

Bostadsinstituten står för den största delen av hushållens totala lån; 66 procent i december 2019. Bostadsinstituten lånar uteslutande mot säkerhet i bostäder och fastigheter, det vill säga villor, bostadsrätter och flerbostadshus.

Bankerna står också för en betydande del av hushållens lån och utgjorde 32 procent av hushållens totala lån i december 2019. En betydande del av bankernas hushållsutlåning har säkerhet i bostäder och fastigheter. Bankerna lämnar också hushållslån med säkerheter i till exempel värdepapper och borgen, men även blancolån.

Finansbolag och övriga kreditmarknadsbolag står för 2 procent av hushållsutlåningen. Finansbolag finansierar ofta bil, båt, vitvaror med mera och föremålet för lånet utgör normalt säkerhet. Drygt 50 procent av finansbolagens utlåning till hushåll är dock blancolån. Bland övriga kreditmarknadsbolag märks främst bolag som lånar ut till jordbruks- och skogsfastigheter.

Regler om amortering

Från oktober 2010 har Finansinspektionen infört nya regler för bostadslån som innebär att lån med säkerhet i bostad enbart får lämnas upp till 85 procent av bostadens marknadsvärde. I juni 2016 trädde Finansinspektionens föreskrifter om amortering av bolån i kraft. Föreskrifterna innebär att nya bolån med en belåningsgrad över 50 procent ska amorteras. Bolån med en belåningsgrad över 70 procent ska årligen amorteras med ett belopp som motsvarar minst två procent av lånet. För bolån med en belåningsgrad mellan 50 och 70 procent ska minst en procent av lånet amorteras årligen.

Från mars 2018 har amorteringskravet skärpts. Det skärpta amorteringskravet innebär att nya bolånetagare med bolåneskulder som överstiger 4,5 gånger bruttotoinkomsten behöver amortera minst 1 procent av skulderna utöver det grundläggande amorteringskravet.

På grund av coronasmittan infördes i april 2020 en möjlighet att ge både nya och befintliga bolånetagare undantag från kravet på amortering. Undantaget gäller fram till och med augusti 2021.

Hushållens sparande

Hushållens finansiella tillgångar

De svenska hushållens finansiella tillgångar har stigit med 165 procent sedan år 2000 och uppgick i december 2019 till 5 855 miljarder kronor. Ökningen har sedan början av 2000-talet skett i framför allt banksparande, men även fondbesittandet har ökat betydligt under samma tidsperiod. En del av hushållens finansiella tillgångar är knutna till utvecklingen på världens börser; aktier, fonder och till viss del försäkringssparande. Värden av dessa tillgångar varierar i olika utsträckning med utvecklingen på börserna.

Bankinlåning

Bankinlåningen utgör numera den största andelen av hushållens finansiella tillgångar. Sett som en andel av de totala tillgångarna sjönk bankinlåningen under 1990-talet ner till under 20 procent runt år 2000, men har därefter ökat och uppgick i december 2019 till 34 procent. I början av 1980-talet var andelen cirka 50 procent.

Fondsparande

Redan tidigt under 1980-talet började många svenskar att placera delar av sitt sparande i värdepappersfonder, delvis som en följd av att vissa former av sådant sparande var skattesubventionerade. Idag beräknas 8 av 10 svenskar i vuxen ålder ha någon del av sitt privata sparande i värdepappersfonder (exkl. PPM). Premiepensionssystemet (PPM) har inneburit att nästan alla vuxna svenskar har fondsparande eftersom en del av pensionsmedlen – premiepensionen – placeras i fonder hos privata och statliga fondbolag.

Investeringsparkonto, ISK

Investeringsparkonto (ISK) infördes 2012 som en ny schablonbeskattad sparform. Innehavaren till ett ISK kan sätta in pengar på kontot och handla med olika finansiella instrument, till exempel aktier och fonder, och omplacera dessa utan att redovisa vinst och förlust i deklarationen. Inte heller ränta och utdelningar behöver redovisas.

I stället betalas en årlig schablonskatt på behållningen på ISK. År 2018 hade 2,4 miljoner kontoinnehavare olika finansiella instrument för cirka 820 miljarder kronor på ISK.

Försäringssparande

Försäkrings- och pensionssparandets andel av hushållens finansiella tillgångar ökade från 15 procent vid 1990-talets början till 30 procent i början av 2000-talet. Andelen har därefter minskat och uppgår under 2019 till 19 procent.

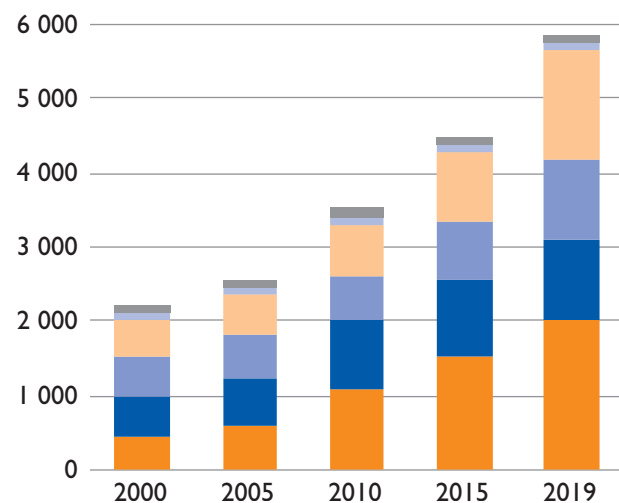
Försäringssparandet sker dels i traditionella livförsäkringar, men även i fondförsäkringar. I fondförsäkringar placeras sparandet i värdepappersfonder i enlighet med spararens eget val.

Från 2016 har det skattesubventionerade sparandet i pensionsförsäkringar tagits bort, vilket har lett till att en del av detta sparande sökt sig till andra sparformer.

Livförsäkringsbolag

Det största bankägda försäkringsbolaget är SEB Trygg Liv, som tillsammans med Alecta, Skandia, AMF och Folksam är störst på den svenska marknaden för liv- och fondförsäkringar. Samtliga stora affärsbanker har egna livförsäkringsbolag.

Hushållens finansiella tillgångar, miljarder kronor

	2000	2005	2010	2015	2019
■ Övrigt	100	100	113	95	95
■ Obligationer	107	116	135	95	94
■ Fonder	493	550	659	946	1 488
■ Aktier	502	565	605	784	1 060
■ Försäringssparande	576	629	932	1 015	1 103
■ Inlåning	424	615	1 081	1 534	2 014

Källa: Sparbarometern SCB

Fondbolag

Fondsparande

Hushållens direktspargande i värdepappersfonder ökade stadigt fram till runt år 2000 då cirka 20 procent av svenskarnas finansiella tillgångar utgjordes av fonder. Andelen fondsparande i hushållens finansiella portfölj har sedan dess varierat något och uppgick i december 2019 till 25 procent. Hushållen sparar också i fonder indirekt via pensionsförsäkringar, investeringssparkonton och kapitalförsäkringar.

Tack vare en positiv börsutveckling och förmånliga skatteregler stimulerades fondsparandet under 1980-talet. Detta lockade många svenskar, vilket i sin tur medförde en väl spridd kunskap om fondsparande. Idag har nästan alla svenskar ett fondsparande dels i privat sparande, dels via premiepensionssystemet.

Den totala förmögenheten i svenska värdepappersfonder ökade nästan obrutet från 120 miljarder kronor år 1990 till knappt 900 miljarder kronor i början av år 2000. Därefter har fondförmögenheten minskat enstaka år till följd av nedgång på aktiemarknaderna, men den långsiktiga trenden har dock inneburit en långsiktig uppgång av fondvärdena. Vid utgången av 2019 uppgick fondförmögenheten till 5 055 miljarder kronor (exklusive premiepensions-sparandet PPM uppgick fondförmögenheten till 3 597 miljarder kronor).

I slutet av 2019 var 61 procent av fondförmögenheten placerad i aktiefonder, 23 procent i blandfonder, 15 procent i räntefonder och 1 procent i hedgefonder. Fördelningen varierar över tid beroende på bland annat börsoro då andelen räntefonder tenderar att stiga och aktiefonder sjunka, och tvärt om då börserna stiger.

Fondbolag

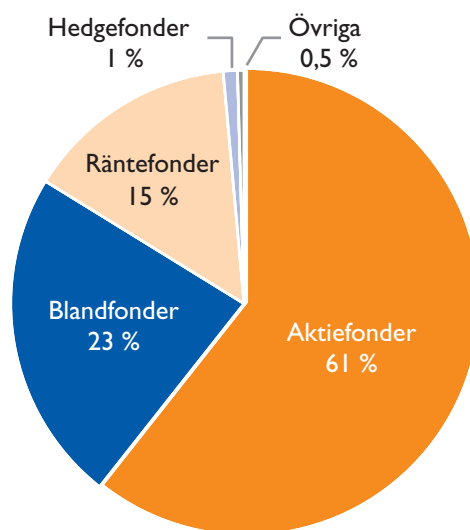
Utbudet av fonder har växt i takt med det ökade intresset från spararna och det finns idag ett stort antal fonder tillgängliga för spararna på den svenska marknaden. De stora bankernas fondbolag är viktiga aktörer på den svenska fondmarknaden. Samtidigt som marknaden för fonder har vuxit har det tillkommit en mängd nya aktörer, både svenska och utländska.

Några av de största aktörerna på den svenska fondmarknaden är de stora bankernas fondbolag – Swedbank Robur, SEB Fonder, Nordea Fonder och Handelsbanken Fonder – som alla har ett stort utbud av fonder med inriktning på olika geografiska områden, branscher och värdepapperstyper som aktier och obligationer.

Hållbara fonder

Traditionellt har fondsparandet setts som en möjlighet att sprida sparandets risker på områden som olika världsmarknader, värdepapperstyper och branscher. En ytterligare faktor som fått större betydelse för fondspararna är att sparandet också ska bidra till hållbar utveckling vad gäller bland annat miljö och sociala förhållanden. Antalet fonder som väger in hållbarhet ökar hela tiden och till exempel bland PPM:s 485 fonder har 136 riktlinjer för hållbarhet och/eller koldioxidutsläpp.

Fondförmögenhet. Andel per fondkategori, december 2019

Källa: Fondbolagens förening

Betalningar

Betalningsinstrument

Vid sidan av mindre kontantbetalningar sker praktiskt taget alla betalningar i Sverige genom förmedling av bankerna eller kontokortsföretagen. De vanligaste betalningsinstrumenten är olika former av betalkort och elektroniska gireringar (digitala betalningar och överföringar). Flertalet av betalningarna är kopplade till transaktionskonton i bankerna. På transaktionskonton registreras bland annat löneinsättningar, uttag i bankomater, kortköp, betalningar och överföringar.

Elektroniska betalningar

Under de senaste decennierna har pappers-baserade betalningar som blankettgireringar, checkar och kassabetalningar i snabb takt ersatts av olika former av elektroniska eller digitala betalningar. Enligt en undersökning av Riksbanken om svenskarnas betalningsvanor så framgår det att en stor del av svenskarna betalar räkningarna elektroniskt via internetbank eller autogiro under 2018. Samtidigt gick andelen som betalar med pappersbaserade giroblanketter ned till 13 procent 2018.

En av de elektroniska betalningsformerna är e-faktura. Med e-faktura kommer räkningen direkt i elektronisk form till kundens internetbank med alla nödvändiga uppgifter för godkännande och betalning. Under 2018 uppgick antalet e-fakturor till privatpersoner till 148 miljoner.

Den mobila överförings- och betalningstjänsten Swish startade 2013 och innebär att privatkunder kan skicka pengar med mobilen givet att de har mottagarens

mobilnummer. Överföringen sker i realtid och pengarna kommer direkt in på mottagarens konto. Swish har på kort tid blivit ett alternativ till kontanta betalningar mellan privatpersoner, men även för företag och föreningar där det tidigare var svårt med uppkoppling för kortbetalning. Under 2019 utfördes 529 miljoner transaktioner i Swish.

Girobetalningssystem

Majoriteten av alla betalningar mellan privatpersoner och de flesta företag hanteras av Bankgirot. Bankgirot ägs gemensamt av sju större banker och hanterar massbetalningar på den svenska marknaden. Bankgirots system för massbetalningar hanterar en rad olika betalningstransaktioner, till exempel bankgirobetalningar, banköverföringar, slutreglering av kortbetalningar och kontantuttag i uttagsautomat.

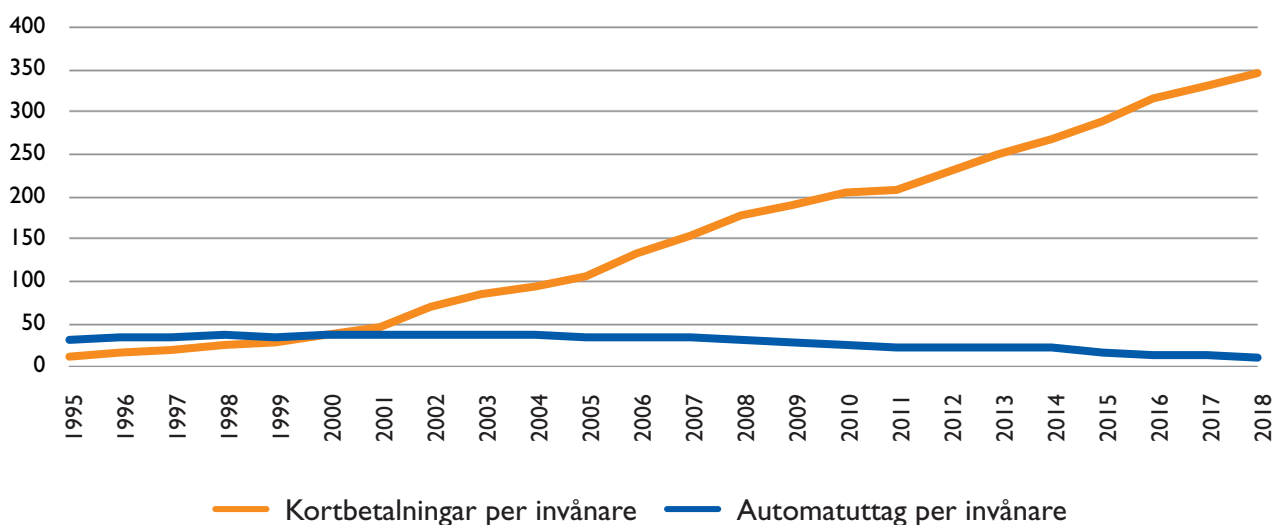
Uttagsautomater

Det svenska systemet med uttagsautomater är också väl utbyggt med cirka 2 672 automater. År 2018 gjordes 91 miljoner uttag på i genomsnitt ca 1 200 kronor i dessa automater.

Framtida betalinfrastruktur

Stora förändringar sker idag inom betalningsområdet. Ändrade kundbeteenden skapar förväntningar på snabba, säkra och mer effektiva betalningstjänster. Ny lagstiftning möjliggör för nya aktörer och ökar konkurrensen inom betalningsområdet. Teknikutvecklingen och nya internationella standarder ger möjlighet till att ta fram nya moderna och kundvänliga tjänster. I projektet P27 arbetar svenska, danska och finska banker med att ta fram en ny integrerad nordisk betalningsinfrastruktur för betalningar i realtid inom och mellan de nordiska länderna.

Antal kortbetalningar och automatuttag per invånare 1995–2018

Källa: Sveriges Riksbank

Tillsyn av de svenska bankerna

Tillsyn av de svenska bankerna

Det är av stor vikt att det finansiella systemets funktion och förtroende upprätthålls och därför har samhället ansett det nödvändigt att skapa en rad lagar som reglerar det finansiella systemets aktörer. Bland dessa aktörer spelar bankerna en viktig roll och det finns ett flertal lagar och föreskrifter som reglerar deras verksamhet. Ansvaret för att hålla det finansiella systemet stabilt delas av flera myndigheter: Finansinspektionen, Riksbanken, Riksgälden och Finansdepartementet. Finansinspektionen ansvarar för tillsynen av instituten både ur ett institutspecifikt perspektiv (mikrotillsyn) och ett systemperspektiv (makrotillsyn). Riksbanken ska främja ett säkert och effektivt betalningssystem. Riksgälden ansvarar för att hantera eventuella banker i kris och för insättningsgarantin. Finansdepartementet ansvarar för att utarbeta lagar och förordningar som ska gälla i det finansiella systemet.

Finansinspektionen, Riksbanken och Riksgälden bildar tillsammans med Finansdepartementet det finansiella stabilitetsrådet. I det finansiella stabilitetsrådet diskuteras frågor om finansiell stabilitet och behov av att vidta åtgärder för att motverka uppbyggnad av finansiella obalanser. Rådet sammanträder även för att diskutera åtgärder i händelse av en finansiell kris. Rådet fattar inte några beslut utan det gör regeringen och myndigheterna självständigt inom sina respektive ansvarsområden.

Finansinspektionen

Finansinspektionen är en statlig myndighet som lyder under finansdepartementet. Finansinspektionen ansvarar för tillsynen över företagen som verkar på de finansiella marknaderna och de finansiella marknadsplatserna. Vidare har Finansinspektionen ett övergripande mål att bidra till det finansiella systemets stabilitet och effektivitet samt att verka för ett gott konsumentskydd. Finansinspektionen har även fått regeringens uppdrag att motverka finansiella obalanser i syfte att stabilisera kreditmarknaden.

De lagar som reglerar banker och andra finansiella företag stiftas av Sveriges Riksdag. Lagarna är i viss utsträckning utformade som ramlagstiftning och inom dessa ramar utformar Finansinspektionen regler för finansiell verksamhet genom föreskrifter. Därutöver skriver även Finansinspektionen så kallade allmänna råd, som inte är tvingande men som Finansinspektionen anser att man bör följa för att bedriva en sund verksamhet. Finansinspektionen är vidare den myndighet som lämnar tillstånd för olika verksamheter på det finansiella området, till exempel att bedriva bankrörelse.

För att kontrollera att de finansiella företagen följer lagar, föreskrifter och allmänna råd utövar myndigheten tillsyn. Tillsynen utövas på en rad olika sätt, till exempel genom att på plats undersöka ett finansiellt företag, eller genom att begära in olika uppgifter som Finansinspektionen är intresserad av att kontrollera. Tillsynen omfattar även att identifiera, analysera och övervaka systemriskerna såsom finansiella obalanser på kreditmarknaden.

Riksbanken

Riksbanken är en myndighet med självständig ställning under Sveriges Riksdag. Riksbankens huvuduppgift är att upprätthålla ett fast penningvärde.

En andra viktig uppgift för Riksbanken är att verka för stabiliteten i det finansiella systemet och då i synnerhet att främja ett säkert och effektivt betalningsväsende samt att ha beredskap att hantera en eventuell finansiell kris. Betalningsväsendet omfattar hela den infrastruktur som finns för bland annat betalningar och värdepappersöverföringar. Riksbanken verkar allmänt för den finansiella stabiliteten genom att löpande följa och analysera de risker och hot som finns mot det finansiella systemet. I detta syfte analyserar Riksbanken utöver betalningssystemen även utvecklingen för de stora bankkoncernerna, bankernas låntagare och den makroekonomiska utvecklingen.

Riksbanken kan vid en finansiell kris tillföra likviditet till det finansiella systemet. Det kan handla om att gå in med pengar för att stötta en enskild bank eller om mer generella likviditetsstärkande åtgärder riktade till flera aktörer, som att erbjuda lån på längre löptider eller i andra valutor än svenska kronor.

Riksgälden

Riksgälden är en myndighet som traditionellt har hanterat statens skulder och upplåning. Riksgäldens ansvar har efter hand utökats med frågor gällande finansiell stabilitet. Inom området finansiell stabilitet har Riksgälden fått ansvar för att hantera banker i kris och för insättningsgarantin.

Lagar för bankverksamhet

Bank- och finansieringsrörelselagen

Lagen om bank- och finansieringsrörelse är den grundläggande lagen för bankers och kreditmarknadsföretags verksamhet. I lagen finns bestämmelser om vad som krävs för att få tillstånd att bedriva bank- eller finansieringsrörelse, vilken verksamhet som får bedrivas, kreditprövning, gränsöverskridande verksamhet, vilken egendom som får ägas samt regler om tillsyn och sanktioner med mera. Samma regler gäller för både banker och kreditmarknadsföretag.

Kapitaltäckningsförordningen

EU:s förordning om kapitaltäckning innehåller regler som syftar till att säkerställa att banker och kreditmarknadsföretag har tillräckligt med kapital för att kunna möta de risker som finns i verksamheten. Krav på kapital ställs upp för kreditrisker, marknadsrisker och operativa risker. I kapitaltäckningsförordningen anges hur beräkning ska ske av det kapital som krävs beroende på vilka typer av tillgångar, åtaganden och placeringar som institutet har. Det finns också begränsningar av hur stora exponeringar ett institut får ha mot en kund eller en grupp av kunder som har anknytning med varandra. En EU-förordning gäller som svensk lag.

Konsumentkreditlagen

Lagen anger vad kreditinstituten ska iaktta när de ger lån till konsumenter. Lagen uppställer informationskrav för marknadsföring av krediter, förhandsinformation samt innehållet i kreditavtal. Den anger också förutsättningarna för att räntan ska kunna ändras till kundens nackdel och under vilka förutsättningar en kreditgivare får säga upp ett lån i förtid. Den 1 september 2018 infördes ett nytt begrepp i lagen, högkostnadskredit, som är en kredit med en effektiv ränta som uppgår till minst referensräntan med ett tillägg av 30 procentenheter och som inte huvudsakligen avser kreditköp eller är en bostadskredit.

Lag om säkerställda obligationer

Banker och kreditmarknadsföretag får ge ut säkerställda obligationer enligt en särskild lag, om obligationerna har förmånsrätt i institutets tillgångar som uppfyller särskilda krav.

Betaltjänstlagen

Lagen anger vad en betaltjänstleverantör ska iaktta när betaltjänster tillhandahålls i Sverige och utförs inom EES. I lagen finns bestämmelser om vad som krävs för att få tillstånd att tillhandahålla betaltjänster respektive i vilka fall undantag från tillståndsplikten kan medges. Lagen innehåller regler om skyldigheten att tillhandahålla betalkonton, informationskrav vid tillhandahållande av betaltjänster till kund, avgifter, genomförandetid, obehöriga transaktioner och sanktioner med mera.

Insättningsgarantilagen

Lagen om insättningsgaranti säkerställer ett skydd för pengar insatta på konto hos banker, kreditmarknadsföretag och värdepappersbolag upp till 950 000 kronor per person och institut. Därutöver kan man också ansöka om ett tilläggsbelopp (upp till 5 miljoner kronor) för insättningar som är kopplade till vissa livshändelser, till exempel försäljning av bostad. Rätten till ersättning inträder om ett institut försätts i konkurs eller om Finansinspektionen beslutar att garantin ska träda in.

Penningtvättslagen

Lagen gäller för banker och kreditmarknadsföretag, liksom för en rad andra företag, och syftar till att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism. I lagen finns bestämmelser om riskbedömning och rutiner, kundkännedom, granskning av transaktioner, rapportering av misstänkta transaktioner och sanktioner med mera.

Övrig reglering

Flertalet av de nämnda lagarna är i huvudsak baserade på EU-direktiv. Lagarna kompletteras med mer detaljerade föreskrifter genom förordningar från regeringen samt föreskrifter och allmänna råd från Finansinspektionen och europeiska tillsynsmyndigheter. De europeiska tillsynsmyndigheterna, EBA, ESMA och EIOPA, har till uppgift att harmonisera det europeiska regelverket och att samordna tillsynen inom EU. Dessa myndigheter utfärdar bland annat tekniska standarder, som EU-kommissionen antar som förordningar och som svenska banker måste följa samt riktlinjer som gäller som allmänna råd för svenska banker.

De svenska bankerna är i allmänhet universalbanker, vilket innebär att även värdepappershandel, kapitalförvaltning och corporate finance utgör betydande delar av verksamheten. För dessa områden finns ytterligare lagstiftning. En central sådan lagstiftning är lagen om värdepappersmarknaden. Genom lagen har direktivet om marknader för finansiella instrument (MiFID – Markets in Financial Instruments Directive) genomförts.

Finansiell krishantering

Riksgälden har som resolutionsmyndighet en central roll för statens hantering av bankkriser. Riksgälden har även en roll som stödmyndighet och ansvar för statens förebyggande stöd till livskraftiga banker samt ansvarar för insättningsgarantin.

Bankkrishantering (resolution)

Under 2016 ersattes stora delar av den tidigare bankstödslagstiftningen av nya regler för hantering av kriser i banker och andra institut. De nya reglerna bygger på globala principer och EU:s krishanteringsdirektiv. Med de nya reglerna för krishantering skapas ett särskilt förfarande, resolution, för att hantera institut i kris utan att sätta det i konkurs. Syftet är att hantera fallerande institut utan att det medför stora störningar i det finansiella systemet och utan att skattebetalarna ska bära kostnaderna.

Genom resolutionsförfarandet tar staten kontroll över institut i kris och rekonstruerar eller avvecklar dem under ordnade former. Under denna process kan institutet hållas öppet. Förlusterna i resolutionsförfarandet bärs av institutets aktie- och fordringsägare genom att deras innehav skrivs ned och/eller konverteras till aktiekapital (skuldavskrivning eller bail-in). Insättningar skyddade av insättningsgarantin är undantagna från skuldavskrivning.

I Sverige är Riksgälden resolutionsmyndighet och har ansvar för att hantera uppkomna kriser och göra upp planer för beredskap om institut får problem. Det innebär bland annat att ta fram resolutionsplaner för varje institut och besluta om krav på hur mycket nedskrivningsbara skulder institutet ska ha.

Förebyggande stöd

Vid allvarig störning i det finansiella systemet kan staten i vissa fall ge förebyggande stöd till livskraftiga banker och kreditinstitut. Riksgälden är ansvarig myndighet och kan ge stöd till institutens finansiering via garantier och i särskilda fall även kapitaltillskott.

Resolutionsreserven

Kostnader för hantering av krisande banker ska i första hand bäras av aktie- och fordringsägare. Under extraordinära omständigheter kan det krävas extern finansiering och därför har resolutionsreserven inrättats. Resolutionsreserven finansieras av årliga resolutionsavgifter från banker och andra institut. Mindre institut betalar en årlig avgift enligt schablon medan större institut betalar en avgift i proportion till den risk de utgör i systemet. Institutet betalade 5,8 miljarder i resolutionsavgifter till resolutionsreserven för år 2019.

Riksdagen beslutade 2008 att bygga upp en stabilitetsfond för att finansiera statliga åtgärder att stödja det finansiella systemet. I samband med de nya reglerna 2016 om krishantering, resolution, så ändrades utformningen och funktionen av stabilitetsfonden. En del av stabilitetsfonden finns kvar för att finansiera eventuella åtgärder som genomförs inom lagen för förebyggande statligt stöd. Den övriga delen, som består av bankernas tidigare inbetalda stabilitetsavgifter, har förts över till resolutionsreserven.

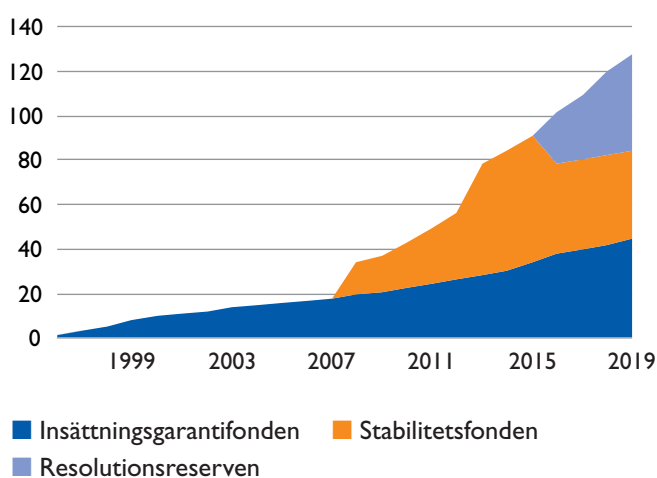
Insättningsgarantin

Insättningsgarantin motverkar risken för en allvarlig störning i det finansiella systemet genom att skapa trygghet för spararna och minska risken för uttagsanstormning vid finansiell kris. Lagen om insättningsgaranti skyddar pengar insatta på konto hos institut upp till 950 000 kronor per person och institut. Därutöver kan man också ansöka om ett tilläggsbelopp (upp till 5 miljoner kronor) för insättningar som är kopplade till vissa livshändelser, till exempel försäljning av bostad. Rätten till ersättning inträder om ett institut försätts i konkurs eller om Finansinspektionen beslutar att garantin ska träda in.

Fonder för finansiell stabilitet

Banker och andra finansiella institut har under en längre tid betalat avgifter för att fondera medel till insättningsgaranti och finansiell stabilitet. År 1996 infördes avgifter för att bygga upp en fond till insättningsgarantin. Under 2008 infördes avgifter för att bygga upp stabilitetsfonden och 2016 ersattes dessa med nya avgifter för att bygga upp den nya resolutionsreserven. De avgifter som instituten betalat in till de tre olika fonderna har år 2019 växt till sammanlagt 128 miljarder kronor.

Fonderade avgifter, miljarder kronor

Källa: Bankföreningen och Riksgälden

Säkerställda obligationer

En betydande del av utlåningen till allmänheten i Sverige består av lån till bostäder. Det gäller i synnerhet för hushållens lån där 82 procent av lånen utgörs av lån med säkerhet i bostad, det vill säga villor och bostadsrätter.

Bolåneinstituterna och bankerna som står för bostadsutlåningen behöver i sin tur finansiera dessa lån. Bland finansieringskällorna finns bankinlåning samt certifikat och obligationer (korta och långa värdepapper). Största delen av institutens finansiering av bolån kommer från en specifik typ av obligationer – säkerställda obligationer.

Utvecklingen för säkerställda obligationer

Fram till år 2006 finansierades bankernas och bolåneinstitutens bolån huvudsakligen av bostadsobligationer. Några år tidigare, år 2004, infördes en ny lagstiftning i Sverige som möjliggjorde finansiering med säkerställda obligationer. Från år 2006 och ett par år framåt omvandlades alla bostadsobligationer till säkerställda obligationer i Sverige.

Den utestående stocken säkerställda obligationer har växt till 2 456 miljarder kronor i slutet av 2019. Under 2019 har instituterna emitterat nya säkerställda obligationer till ett värde av 556 miljarder kronor.

Säkerställda obligationers uppbyggnad

Till skillnad från bostadsobligationer och andra obligationer, så är det knutet en så kallad säkerhetsmassa till en säkerställd obligation. Om utgivaren av den säkerställda obligationen skulle få problem med att betala tillbaka värdet av obligationen, till exempel vid konkurs, så har ägaren till den säkerställda obligationen en direkt säkerhet i obligationens säkerhetsmassa.

Säkerhetsmassan i en säkerställd obligation består av lån med säkerhet i villor och bostadsrätter, men i vissa fall även av lån med säkerhet i jordbruks- och kommersiella fastigheter. Även lån till kommuner eller lån med kommunal garanti kan ingå i säkerhetsmassan.

För att säkerhetsmassan ska hålla tillräckligt hög kvalitet så får enbart bolån motsvarande högst 75 procent av bostadens marknadsvärde ingå. För lån till jordbruk och kommersiella fastigheter i säkerhetsmassan gäller att dessa måste ha en belåningsgrad om högst 70 procent respektive 60 procent av marknadsvärdet. I lagstiftningen kring säkerställda obligationer ställs hårda krav på att säkerhetsmassans kvalitet ska följas upp och kontrolleras.

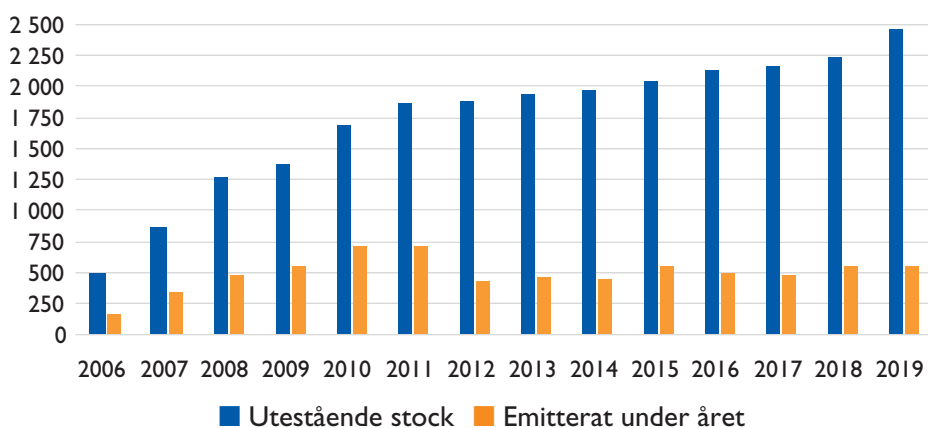
Högt förtroende

Svenska säkerställda obligationer har sedan de började emitteras 2006 alltid haft ett högt förtroende hos både inhemska och utländska investerare. Under 2008 och 2009 när de finansiella marknaderna periodvis var mycket ansträngda så var förtroendet för de svenska säkerställda obligationerna intakt, och svenska banker och bolåneinstitut kunde fortsätta att emittera nya säkerställda obligationer i Sverige och utomlands varje månad.

EU-lagstiftning om säkerställda obligationer

Under 2019 fattade EU-kommissionen beslut om ett direktiv om säkerställda obligationer, som en del i genomförandet av kapitalmarknadsunionen. Syftet med direktivet är en minimiharmonisering av de nationella reglerna för säkerställda obligationer inom EU. Direktivet innebär att vissa justeringar i den nuvarande svenska lagstiftningen om säkerställda obligationer behöver göras. De justerade reglerna ska börja tillämpas från mitten av 2022.

Säkerställda obligationer. Totalt utestående och emitterade under året, miljarder kronor

Källa: Bankföreningen

Bankerna i samhället

Bankerna i Sverige bedriver en ansvarsfull och hållbar affärsverksamhet ur ett ekonomiskt, miljömässigt och socialt perspektiv. Hållbarhetsarbetet är en viktig del i verksamheten och det finns ett starkt samband mellan att vara till nytta för samhället i stort och ha långsiktig framgång och lönsamhet.

Bankerna hjälper företag och ekonomier att växa på lokal, nationell och gränsöverskridande nivå och på så sätt driver de den ekonomiska och sociala utvecklingen framåt. Utöver detta, ger bankerna företag och organisationer stöd inom flera olika områden, som till exempel sociala engagemang, utbildning, idrott och kultur.

De flesta av bankerna har riktlinjer för etiska och miljövänliga investeringar och följer internationella standarder inom detta område. Flera av dem har till exempel under-tecknat FN:s principer för ansvarsfulla investeringar. Även i kreditgivningen är hållbarhetsaspekterna viktiga och det finns önskemål från regeringen om att bankerna ska bli mer transparenta särskilt när det gäller hur de beaktar hållbarhet i sin kreditgivning till företag

Arbetet för en minskad miljö- och klimatpåverkan pågår också inom den egna verksamheten, som till exempel vid inköp av inventarier och förbrukningsmaterial, papperskonsumtion samt olika former av energibesparingar. Det har bland annat resulterat i en betydande minskning av bankernas koldioxidutsläpp. Att upphandla papper från hållbart skogsbruk enligt internationella standarder samt att resor och transporter sker på ett klimatsmart sätt är andra exempel.

Många banker bidrar med att utveckla den finansiella kompetensen hos allmänheten. Det kan innebära att anordna utbildning för lärare och handledare men även att vara ute på skolor och undervisa i privatekonomi. Det kan också vara att ge ekonomiskt stöd till akademiska institutioner, utbildningsprogram och forskning inom bank och finans. Flera banker erbjuder stöd i form av mentorskap och praktikplatser till studerande.

Finanskoalitionen mot barnsexhandel är ett exempel på socialt ansvarstagande där svenska banker i samarbete med polisen arbetar med att förhindra att det svenska betalningssystemet används för köp och försäljning av övergreppsbilder på barn. Detta svenska initiativ har varit en förebild för övriga EU-länder i kampen mot spridningen av övergreppsbilder på barn.

Sponsring av olika slag är mycket vanligt. I många fall är det ett viktigt bidrag till organisationer och föreningar som har svårt att få ekonomiskt stöd från andra källor. Sponsring av olika idrottsföreningar och kulturell verksamhet är vanligt förekommande.

Svenska
Bankföreningen
Swedish Bankers' Association

Telefon: 08-453 44 00
E-post: info@swedishbankers.se
www.swedishbankers.se